साघनप्रकरण २००९

दि: ०६/०१/२००९

कृष्णे सर्वात्मके नित्यं सर्वथा दीनभावना ।।
अहंकारं न कुर्वीत मानापेक्षां विवर्जयेत् ।।२४१।। (साधन प्रकरण)

सहस्त्रशिरसं साक्षाद् यम् अनन्तं प्रचक्षते ।
संकर्षणाख्यं पुरुषं भूतेन्द्रियमनोमयम् ।।२५।।

कार्यकारणकर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ।।२१।। (गीता. १३/२१)

पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान्गुणान् ।
कारणं गुणसङ्गोऽस्य सदसद्योनिजन्मसु ।।२२।। (गीता. १३/२२)

स एष यर्हि प्रकृतेः गुणेष्वभिविषज्जते ।
अहंक्रियाविमूढात्मा कर्तास्मीत्यभिमन्यते ।।२।। (भाग. पुरा. ३/२७/२)

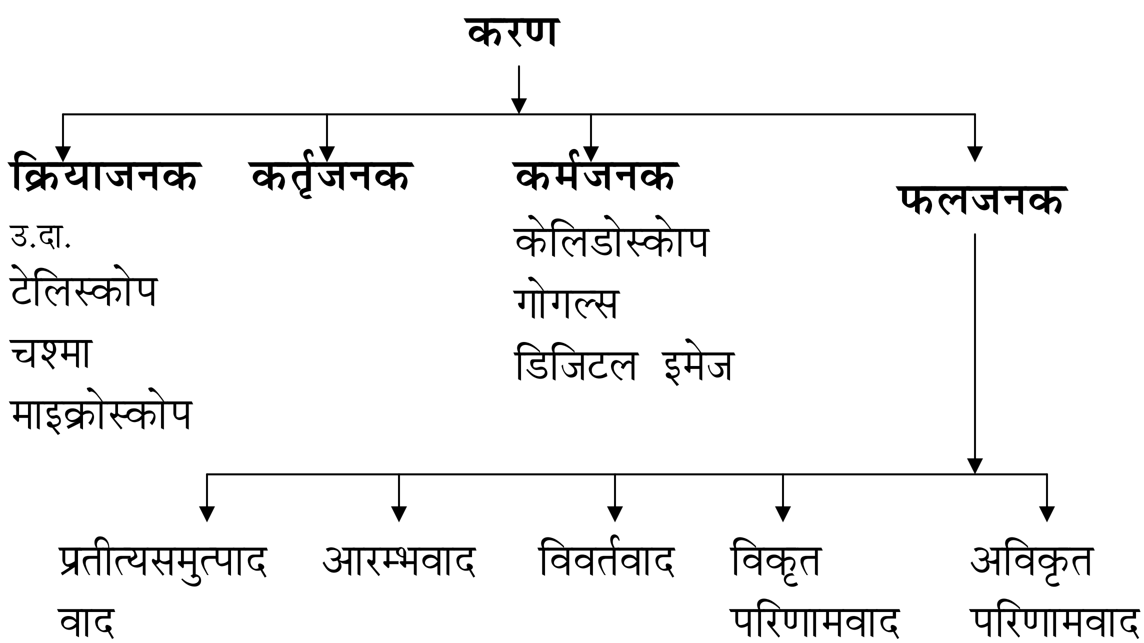

साघनप्रकरण २००९

दि: ०७/०१/२००९

कार्य–करण–कतृत्व ज्ञातृत्व + भोक्तृत्व

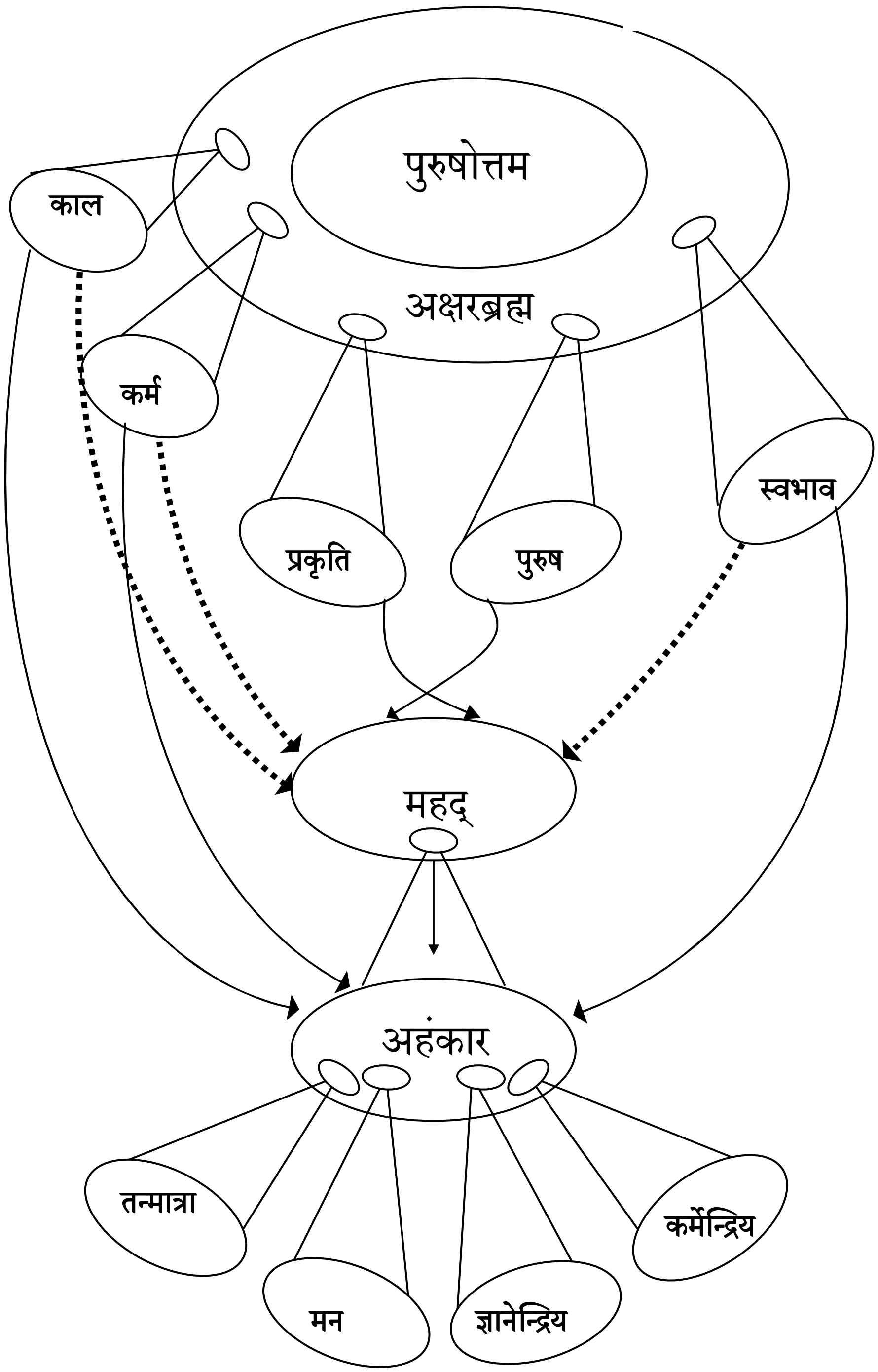

साघनप्रकरण २००९

दि: ०९/०१/२००९

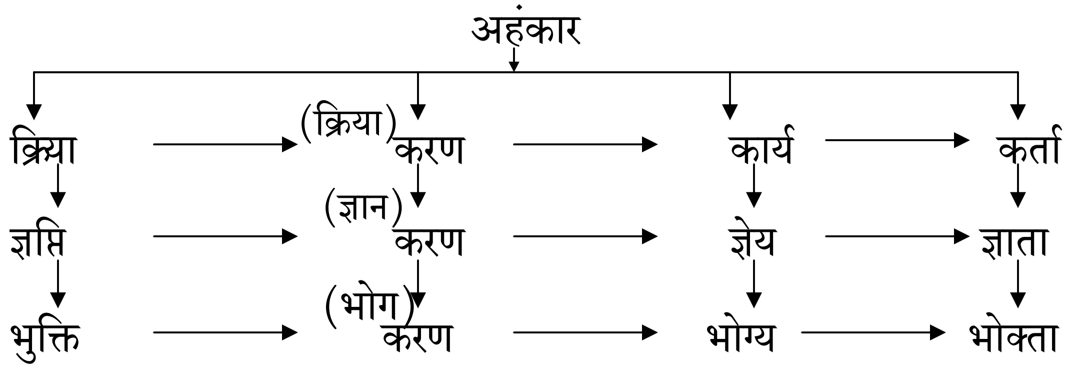

दि: १०/०१/२००९

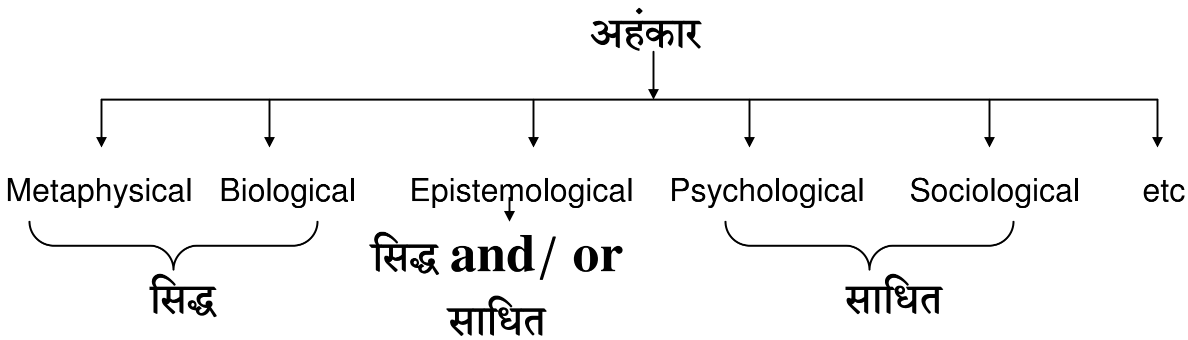

<u>साघनप्रकरण २००९</u>

दि: ११/०१/२००९

व्यक्ति = (आकृति ● चेष्टा ● वाणी ● व्यवहार ● विचार ● भाव)

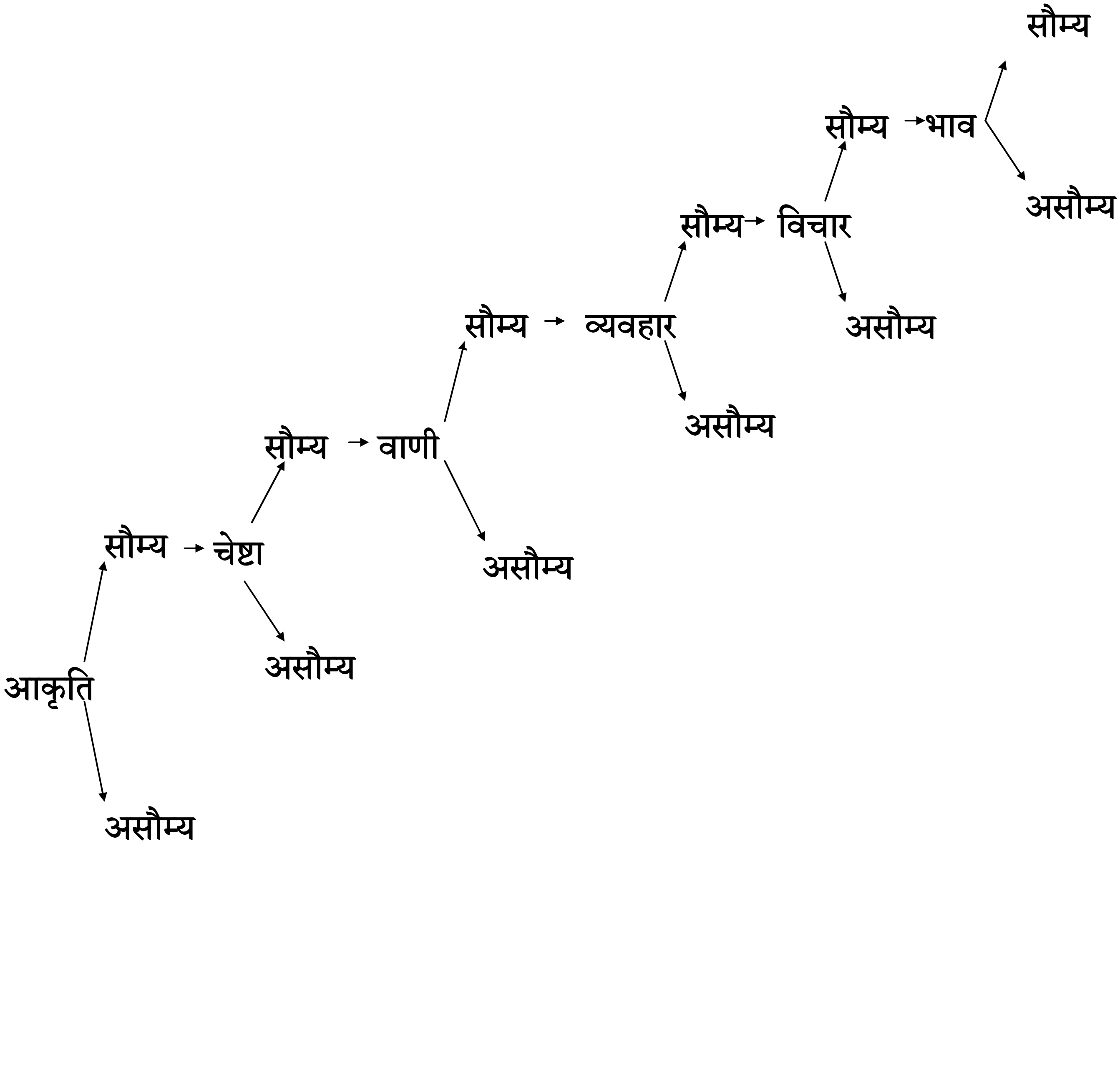

साधनप्रकरण २००९

दिः १२/०१/२००९

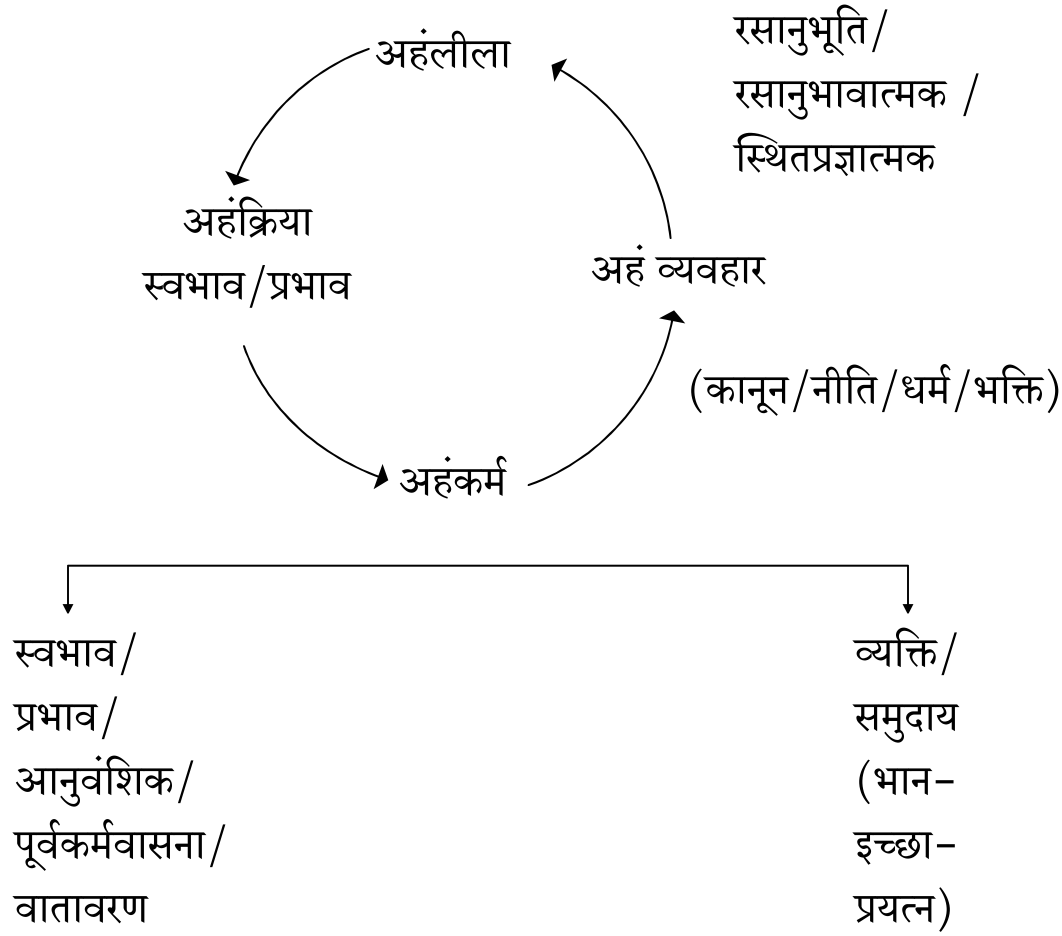

साधनप्रकरण २००९

नल - कुबेर स्तुति (भाग. पुरा. १०/१०/२९-३८)

कृष्ण कृष्ण महायोगिंसत्वमाद्यः पुरुषः परः ।
व्यक्ताव्यक्तमिदं विश्वं रूपं ते ब्राह्मण विदुः ।।२९।।

त्वमेकः सर्वभूतानां देहास्वात्मेन्द्रियेश्वरः ।
त्वमेव कालो भगवान् विष्णुरव्यय ईॅश्वरः ।।३०।।

त्वं महान् प्रकृतिः सूक्ष्मा रजःसत्त्वतमोमयी ।
त्वमेव पुरुषोऽध्यक्षः सर्वक्षेत्रविकारवित् ।।३१।।

गृह्यमाणैस्त्वमग्राह्यो विकारैः प्राकृतैर्गुणैः ।
को न्विहार्हति विज्ञातुं प्राक्सिद्धंगुणसंवृतः ।।३२।।

तस्मै तुभ्यं भगवते वासुदेवाय वेधसे ।
आत्मद्योतगुणैश्छन्नमहिम्ने ब्रह्मणे नमः ।।३३।।

यस्यावतारा ज्ञायन्ते शरीरेष्वशरीरिणः ।
तैसतैरतुल्यातिशयैर्वीर्यैर्देहिष्वसंगतैः ।।३४।।

स भवान् सर्वलोकस्य भवाय विभवाय च ।
अवतीर्णोंऽशभागेन साम्प्रतं पतिराशिषाम् ।।३५।।

नमः परमकल्याण नमः परममङ्गल ।
वासुदेवाय शान्ताय यदूनां पतये नमः ।।३६।।

अनुजानीहि नौ भूमंस्तवानुचरकिङ्करौ ।
दर्शनं नौ भगवत ऋषेरासीदनुग्रहात् ।।३७।।

वाणी गुणानुकथने श्रवणौ कथायां
हस्तौ च कर्मंसु मनस्तव पादयोर्नः ।
स्मृत्यां शिरस्तव निवासजगत्प्रणामे
दृष्टिः सतां दर्शनेऽस्तु भवत्तनूनाम् ।।३८।।

<u>साघनप्रकरण २००९</u>

दि: १३/०१/२००९

अहंकार

- लीलानुगुण
  - स्वपरोभयार्थ
    - सांसारिक (त्रैवर्गिक)
    - कर्म/भक्ति मार्गीय (अत्रैवर्गिक)
- लीलाननुगुण
  - ज्ञानमार्गीय
    - स्वरूपानुगुण (निर्मोह, निर्भय, निर्मात्सर्य)
  - अज्ञानमार्गीय
    - स्वरूपाननुगुण
      - निजैकार्थ (मोह, मद् , भय, मात्सर्य)

अहंकार/दीनता

- वास्तविक — factual
- ऐच्छिक — intentional
- आनुष्ठानिक — ritual
- भावात्मक — emotional